

FORUM ARTIS ry

Taiteilijajärjestöjen yhteistyöjärjestö
Konstnärorganisationernas samarbetsförening

Kulttuuribudjetin tarkastelutilaisuus 6.10.2011

Taiteilijajärjestöjen yhteistyöjärjestö Forum Artis ry järjesti perinteisen kulttuuribudjetin tarkastelutilaisuuden eduskuntatalossa. Budjettia esittelivät ansiokkaasti OKM:n ylitarkastaja Timo Oravainen ja Taiteen keskustoimikunnan Tutkimusyksikön päällikkö Paula Karhunen.

Budjetti oli odotusten mukainen, eli leikkauksia on luvassa. Suurimmat leikkaukset koskevat kulttuurilaitoksia. Karuhko budjettiesitys kirvoittikin heti tuoreeltaan taiteilijajärjestöjen edustajilta synkkiä tulevaisuuden ennusteita. Ennusteet eivät liene kaukana totuudesta, sillä jo ennestäänkin pienessä kulttuuribudjetissa kaikki leikkaukset ovat dramaattisia. Kulttuuribudjetin suunnitellut vähennykset ovat häviävän pieni säästö yhteiskunnalle, mutta heikentävät alan toimintaedellytyksiä merkittävästi. Vaikka esim. vapaiden ryhmien tuki hieman kasvaisikin, ei se riitä kompensoimaan kulttuuri-instituutioihin kohdentuvia leikkauksia – teattereissa ja orkestereissa kun mitä todennäköisimmin karsitaan juuri freelancereiden työtilaisuuksia. Odotettavissa on myös uuden sisältötuotannon tilausten väheneminen. Mennään omalla väellä ja perinteisellä ohjelmistolla.

Erityisen kirvelevän tilanteesta tekee se, ettei taiteilijoiden sosiaaliturvakysymyksiä, työttömyyskorvauksia ja eläkkeitä, ole saatu muiden kansalaisten nauttimien etujen tasalle. Tämä on erityisen haitallista tällaisessa taloudellisessa tilanteessa, jossa säästöjä haetaan kuumeisesti joka suunasta. Entistä suurempi osa taiteilijoista jää täysin tyhjän päälle.

Taidesektorilla, joka on perinteisesti pienpalkka-ala, tehdään työtä intohimoisesti ja suurella pietteellä, päämääränä tuottaa mahdollisimman laadukkaita tuotantoja, elämyksiä kokijoille. Ala työllistää suuren joukon henkilöitä erittäin pienillä kuluilla. Jos tehtäisiin tutkimus henkilötyövuosien määrästä palkkakustannuksia kohden eri aloilta, taiteilijat olisivat tässä joukossa varmasti kärkeä.

Kulttuurialan tuki on ollut nousujohteista. Johtuneeko sitten siitä, vai halvasta työvoimasta, että kulttuurialan osuus bruttokansantuotteesta on ollut jo useamman vuoden kasvussa ja oli suurempi kuin esim. elintarviketeollisuuden jo 2000-luvun puolenvälin paikkeilla. Kulttuurialaan kannattaisi siis pikemminkin satsata lisää kuin leikata. On todella sääli, jos taiteen tekijöiden toimintaedellytyksiä heikennetään oleellisesti tukia vähentämällä ja jätetään lunastamatta luovan talouden kasvuun asetetut odotukset.

En usko että kulttuuri voi koskaan kadota ja taiteilijat kokonaan siirtyä muihin ammatteihin. Taidetta on tehty kaikkina aikoina olosuhteista riippumatta ja tullaan tekemään jatkossakin. Taiteella on siis perustavaa laatua oleva merkitys ihmiskunnalle. Jos katsoo historiaa taakse päin, kukoistava laaja-alainen kulttuuri on aina ollut suvaitsevaisen, humanin ja tasa-arvoisen hyvinvointiyhteiskunnan tunnusmerkki. Toivottavasti sen annetaan olla sitä jatkossakin.

Helsingissä 18.10.2011

Ilkka Niemeläinen

puheenjohtaja
Forum Artis ry